

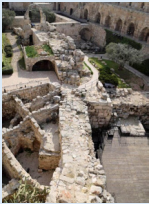
הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

ונבנתה עיר על תלה

תכנית: אנו עומדים בפורים קטן ומתחילים את נושא הלכות פורים. נושא הגיליון הנוכחי (מספר 344), מתי מקיימים את מצוות הפורים בעיירות שהם ספק מוקפות חומה מימות יהושע בן נון. מה הדין ב"ד ובט"ו לגבי קריאת המגילה וברכותיה, ומה הדין בסמוך ונראה לעיר המסופקת?

עם התיישבות מחדש של ארץ ישראל בדורות האחרונים, במיוחד במאה שנים האחרונות, כאשר מוקמים ומתפתחים ללא הרף עיירות ומקומות יישוב חדשים בארץ ישראל, כמעט בכל מקום שבונים מתעוררת השאלה מתי נחשב עיר מסופקת אם מוקפת חומה מימות יהושע.

ונציין כמה מהערים בארץ ישראל שהתעורר בהם שאלה - טבריה, נוף פוריה, עזה, יפו אשדוד, אשקלון (ימה חומתה), חברון, שכם, צפת (ערי מקלט), עכו, לוד, באר שבע, הר שמואל, יבנה (ספק מיקום), חיפה, באר שבע, גוש חלב, בית שאן, בני ברק (סמוך ליפו), בית שמש ויישובי הסביבה (סמוך לתל ירמיה ותל בית שמש), מודיעין עילית, אחיסמך, אלעד, ראש העין (סמוך ללוד), רמלה, צרעה, אשתאול, חצור (חרבה וקמה תחתית או שהיה על ידה עיר חדשה). בחול - הוצל (ספק אם היתה מוקפת), פראג, דמשק, חלאב, בגדד, ועוד.

התחברו בנושא אין ספור מאמרים וקונטרסים, ומקוצר היריעה קשה להקיפם. והיסוד בזה שצריך לפחות לדעת את הכללים העיקריים, כפי שאמרו בספרי (האזינו לב, ב פיסקא (ש) לעולם הוי כונס דברי תורה כללים ולא פרטים, שאם אתה כונס פרטים מייגיעים אותך ואי אתה יודע מה לעשות.

ברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

הילכתא

בשמיטה וזמן הלכותי לרבותי נחמתי ונחמתי
בשמיטה וזמן הלכותי לרבותי נחמתי ונחמתי

הלכות המצוות במשפחה

ד"ר אברהם משה הלפרין שליט"א
רשם מכתב העיתון: הלכות ד"ר דוד הלפרין שליט"א

העיתון יצא לאור בשמיטה
ביום חמישי פרשת חיי שרה ב' אדר א' תשפ"ב
בית המדרש: תל אביב
רוח חסידי קרית יואל
תחילת העיתון בשנת 2000
סיום העיתון בשנת 2000

ברכת התורה
בס"ד יוסף לוי

נושא הגיליון

'דיני הפורים בערי הספקות'

והימים האלה נזפרים ונעשים

מוקפות חומה: כתוב **במגילת אסתר** (פרק ט פסוקים יט כא): על פן היהודים הפרזים הישבים בערי הפרזות נעשים את יום ארבעה עשר לחודש אדר שמחה ומשתה יום טוב ומשולח מנות איש לרעהו: לקיים עליהם להיות נעשים את יום ארבעה עשר לחודש אדר ואת יום חמשה עשר בו ככל שנה ושנה.

במאמר שלפנינו מופיע תמצית הדינים המבוארים **במשנה ובגמ'** (מגילה דף ב. ה.); וכפי שנפסק להלכה **בטור ובית יוסף ושו"ע ומשנ"ב** (סימן תרפ"ח ע"פ פ"א א, ד, ופסקי תשובות, וביאורים ומוספים דרשו שם).

ערים שהיו מוקפות חומה בימי יהושע בן נון (סביבות שנת ב' אלפים תק), וכן בעיר שושן הבירה, מקיימים את מצוות הפורים - קריאת המגילה, משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודה - בט"ו באדר, ויום זה נקרא 'פורים דמוקפי'. ובשאר המקומות - ב"ד באדר, ויום זה נקרא 'פורים דפרזים'.

1. קריאת המגילה וברכתה

מבואר **בגמ'** (מגילה דף ה.): שחזקה קרא את המגילה בטבריה גם ב"ד וגם בט"ו כי הסתפק האם מוקפת חומה מימות יהושע בן נון או לא. ומבאר הגמ' למרות שכתוב **בפסוק** (יהושע יט לה) ש'רפת' (שהיא טבריה) מוקפת חומה מימות יהושע, אבל בצד אחד שלה אין לה חומה וים הכנרת היא חומתה, והסתפק חזקה מה הפירוש 'פרזים' ו'מוקפים', האם פרזים הכוונה גילוי ואם כן גם טבריה 'פרוזה' כי היא מגולה, או שפרזים פירושו שאין להם הגנה של חומה, וטבריה 'מוקפת' כי היא מוגנת על ידי הים. עוד מבואר בגמ' שרב אסי שהיה גר בבבל, קרא את המגילה בהוצל ב"ד ובט"ו, כי הסתפק אם מוקפת חומה מימות יהושע בן נון או לא.

כלומר שרואים בגמ' שני סוגי ספקות שהחמירו בהם ב"ד ובט"ו; ספק בהלכה כמו בטבריה האם ימה חומתה. ספק במציאות כמו ב'הוצל' האם העיר מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. ומבואר בר"ן (מגילה דף ב. מדפי הר"ף ד"ה ולענין) שבהוצל נחלקו בקבלתן, זה אומר מוקפת זה אומר אינה מוקפת.

וכתב הגרי"מ **טובאצ'נסקי זצ"ל** (עיר הקודש והמקדש פרק כז ס"ק ד), שבזמנו התחדשו עוד סוגי ספקות; ספק מציאותי בערים החדשות האם העיר הייתה כיום, עומדת במקומה המדויק של העיר הקדומה, שוודאי הייתה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, כמו לוד ועכו ועוד עיירות בארץ ישראל. וכן כל שאר סוגי הספקות, אפילו ספק מחסרון ידיעה.

2. ארבע שיטות בראשונים

קריאה בשניהם וברכה רק ב"ד: בגמ' הוזכר רק קריאת המגילה מספק בשני הימים, ולא כתוב האם מברכים על הקריאה, ומצינו בזה ארבע שיטות בראשונים.

לדעת הרמב"ם (מגילה פרק א הלכה יא, והוסיף המגיד משנה שם שכן המנהג וכן ראוי לעשות), והשבלי הלכט (שבולת קצה) בשם רבינו שלמה, וספר הפרדס לרש"י (סימן רג), ובספר הרוקח (סימן רלט), ובספר המנהגים (מגילה ב), ובפסקי הרי"ף, וכן כתב המגילה בשם רוב חכמי הדמונים, וכן נפסק להלכה בטור ובבית יוסף ובשו"ע (סימן תרפח סעיף ד), ספק מוקף חומה מימות יהושע קורא בשניהם לילה ויום, ומברך על הקריאה רק ב"ד שהוא זמן קריאה לרוב העולם.

וכתב הגר"א איש ח"י (שנה ראשונה פרשת תצוה הלכות פורים) שבגדל נהגו כערי הספקות וקראו את המגילה בט"ו בלי ברכה לפניו, ואת הברכה שלאחר המגילה אומרים אותה בלי שם ומלכות.

טעם הדבר שמברך רק ב"ד, מבאר המשנ"ב (ס"ק יא) בשם הגר"א (באיור הגר"א ס"ק י) שמצד הדין ערי הספקות יוצאות בקריאת י"ד, כמבואר בירושלמי (מגילה פרק ב הלכה ג), שאפילו בן כרך מוקף חומה שקרא ב"ד יצא בדיעבד ואינו ברכה לבטלה, ולכן הספקות מברכים רק ב"ד. ואין מברכים בט"ו כי חיוב ברכה מדרבנן, וספק דרבנן לקולא. ובפרט במגילה שעיקר הקריאה הוא מדרבנן ודאי אין מברכים מספק.

והטעם שחוזר וקורא בט"ו, למרות שבדיעבד בן כרך יוצא בקריאה של י"ד, ביאר החזו"ן (או"ח סימן קנ"ג ס"ק ב ד"ה בדין וס"ק ג) והובא בשו"ת הלכות (סימן תרפ"ח סעיף יא) כי חכמים קבעו שיקרא גם בט"ו כדי שלא יעקר זמן הקריאה של הכרך. ובמקום שיש ספק אינו מפסיד בקריאת י"ד, כי נחשב כאלו מכון בירושלם לא לצאת, על הצד שדינו לקרוא בט"ו. וקבעו לברך ב"ד ולא בט"ו, כי ב"ד הוא מקיים מצוה בודאי אפילו אם היא מוקפת, ובט"ו הוא ספק מצוה.

ולפי זה ביאר בהלכות חג בחג (פורים זר אהרן סימן ח אות ב עמוד ו), שיטת הסוברים שרק בקריאת המגילה שהיא עיקר מצות היום החמירו כדי שלא לעקור זמן הכרכים, ולא החמירו בשאר דיני הפורים כי כבר ניכר על ידי קריאת המגילה.

קריאה וברכה רק ב"ד: שיטת הגאונים (תשובות הגאונים סימן טג) הובא ברמב"ם (מגילה ב ד"ה ועכשיו), ובר"ן (מגילה דף ב. מדפי הרי"ף ד"ה ולענין), ובספר המאורות (דף ג: ד"ה ונראה לה), ובמהרי"ל (נו, ה), ובמקום משנה (על הרמב"ם מגילה פרק א הלכה יא), ובבית יוסף (סימן תרפח ד"ה כרך שהוא ספק) שערי הספקות קורין רק ב"ד, כי הולכים אחרי רוב עיירות שרובן אינן מוקפות חומה מימות יהושע, כמו רוב העולם, ומה שכתוב בגמ' לקרוא בשניהם מפרש הר"ן שהוא רק מידת חסידות.

[עוד הביא המגיד משנה, יש אומרים' שרק בארץ ישראל שהערים היו ידועות שמוקפות חומה בשעת התקנה מדין 'בתי ערי חומה' קוראים בשניהם, אבל בחו"ל מעיקרא היתה התקנה שבספק קוראים רק ב"ד. וצריך להבין את דבריהם, שהרי כידוע 'הוצל' היא בבבל ליד נהרדעא שהיא בחוץ לארץ, ורב אסי קרא בה מגילה פעמיים מספק. ויש ליישב, על פי הגירסא שהביא הבית יוסף (סימן תרפח ד"ה ומש"כ רבינו) רב אסי קרא מגילה ב'הוצל דבנימין' שהוא בארץ ישראל].

שניהם בלי ברכה: לדעת רבי יחיאל בן הרא"ש הובא בשלטי גבורים (על הרי"ף מגילה פרק א) ובטור (סימן תרפח סעיף ד) קורא בלא ברכה בשני הימים, ב"ד אינו מברך

שמו מוקף חומה ועדיין לא הגיע זמנה, ובט"ו אינו מברך שמו אינו מוקף חומה וכבר עבר זמנו. וכיון שהברכה אינה מעכבת, למה יכניס עצמו בספק ברכה לבטלה.

שניהם עם ברכה: לדעת פסקי הרי"ף (מגילה פרק א) הובא בשלטי גבורים (על הרי"ף מגילה פרק א), קורא את המגילה עם ברכה ב"ד ובט"ו. והמהרש"ל (על הטור), הובא בב"ח (סימן תרפח אות ה), תמה מדוע לא יברכו בשני הימים, כמו שני ימים טובים של גלויות, וחילק ביניהם.

3. סמוך לערי הספקות

רק ב"ד: כתב הברכי יוסף (סימן תרפח ס"ק ט), בשם המשאת משה, והובא בבאיור הלכה (סעיף ב ד"ה או שסמוכים) ובספר ארץ ישראל (עמוד מז) כאשר בכרך קוראים ב"ד וט"ו מספק, הכפרים הסמוכים ונראים קוראים רק ב"ד. וביאר הברכי יוסף טעמו מכיון שעיקר הדין של 'סמוך ונראה' חידוש הוא לענין מגילה, לכן רק ב'ודאי מוקף' הדין הוא שיקרא הסמוך ונראה בט"ו, לדרוש סמוכים כמשפטן, אבל באופן שהכרכים עצמם מסופקים, מחשיבים את הסמוך ונראה כמו עיירות דעלמא.

בשתי אור לציון (חלק א סימן מז, חלק ד פרק נה אות ז) נקט כדעת הברכי יוסף, וביאר שהרי לדעת הר"ן בשם הירושלמי הטעם שהכפרים הסמוכים ונראים לכרך נידונים ככרך, הוא משום שחכמים הקילו בקריאתה, ונראה ככוונת הירושלמי שלא יתבטלו יומיים ממלאכה, וכיון שעיקר מלאכתם של בני הכפרים הוא בכרך, מספיק שהם יטלו ביום ט"ו כמו בני הכרך, ואם נאמר שהסמוכים מספק יקראו יומיים, אינו קולא אלא חומרא.

גם בט"ו: מאידך החזו"ן איש (סימן קנ"ג ס"ק ג) מבאר את הסברא באופן אחר, שהרי גם בן כרך יוצא ב"ד, ובכדי שלא יעקר זמן הכרכים בידיהם, תקנו חכמים לקרוא בט"ו, וזה לא שייך כל כך בסמוך. אולם לדינא החזו"א חולק על הברכי יוסף וכותב שאין לנו לחלק בין כרך לבין סמוך לכרך בלי מקור, ומסתמא שוים הם.

4. שאר מצוות היום

הגמ' במגילה מתייחסת רק לדין קריאת המגילה בעיירות המסופקות, ולא מבואר בגמ' מה הדין לגבי שאר דיני פורים. ועלינו לברר את ההלכה לגבי שאר דיני הפורים, משום ששלוש מנות, מתנות לאבינוים, סעודת פורים, שתיית יין 'עד דלא ידע', קריאת התורה, איסור עשיית מלאכה, אמירת על הניסים, ואתה קדוש בליל ט"ו.

שמחה ומתנות לאבינוים: כתב בפסקי הרי"ף (מגילה פרק א), ובשלטי גבורים (על הרי"ף מגילה פרק ראשון), והכנסת הגדולה (הגהות הטור או"ח סימן תרפח סעיף ד) והמגן אברהם (סימן תרפ"ח ס"ק ה), והבאר היטב (ס"ק ד), והמשנ"ב (סימן תרפח ס"ק י, ושעה"צ ס"ק י), 'ונוהגין שמחה ומתנות לאבינוים בשניהם', וכן כתב בשבלי הלכט (שבולת קצה) בשם רבינו שלמה 'ושמחים בזה ובזה'.

משלוח מנות וסעודה: לדעת הפרי חדש (סימן תרצה סעיף ד) הובא בבאיור הלכה (סימן תרצה ד"ה או) מצות משלוח מנות וסעודת פורים יש לקיים רק ב"ד כרוב העולם, כמו שמברכין על קריאת המגילה רק ב"ד שהוא זמן קריאה לרוב העולם.

וביאר בבנין שלמה (סימן נה) שרק קריאת המגילה שהיא מדברי קבלה החמירו מספק, אבל משתה ושמחה אותו החמירו לעשותו מספק בשני הימים, שכבר מקיימים אותו בכך שאיסור בהספת ותענית. ובמתנות לאבינוים יש עוד טעם להקל משום דמזון עניים לקולא, וצ"ע.

ולדעת הפרי מגדים (משבצות זהב סימן תרצה ס"ק ה) משלוח מנות וסעודה חייב בשני הימים כקריאת המגילה שחייב בשני הימים. ולגבי מתנות לאבינוים אם נתן ב"ד

בשני הימים על הניסים, אבל לא לקרוא בתורה מספק.
אין אומרים: אולם ה"ט"ז (סימן תרפח) מבין בדעת **המהרש"ל**, וכן דעת **הראש יוסף הובא שולחן גבוה** (סימן תרצה ס"ק ה), **והבית דוד** (סימן תפט), הובא **בארץ חיים** (על או"ח סימן תרצג), וכן כתב **הפתחי תשובה** (סימן תרפח סעיף ד), בשם **הכתנות יוסף** (סימן לא), להזכיר על הנסים רק ב"ד.

וכן הביא **הכף החיים** (ס"ק כג, וראה ס"ק כה שהביא מחלוקת בזה) מנהג **האריז"ל** (שער הכוונות דף קנח), בצפת, **ורבי חיים ויטאל** בגדד, וכן הביא **הובא בארץ חיים** (שנה ראשונה פרשת תצוה הלכות פורים, עוד יוסף חי פרשת תצוה אות א), בשם **זקנו רבינו משה חיים** שלא לומר ב"ט"ו, מחשש שנחשב הפסק בתפילה כאשר אומרו רק מספק, ודלא כמנהג הקדום לומר בשני הימים.

והוסיף הבן איש חי, שמכל מקום בסוף שמונה עשרה קודם עקירת גלגלי יאמר "גודה לך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו על הניסים...", וכן הורה **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (ימי משתה ושמונה פרק לד סוף הערה 24 עמוד תט), ומועדים כהלכתם עמוד תיא הערה לב) לאברכיב בבאר שבע שהיא אחת מהעירות המסופקות, לומר 'על הנסים' בסוף שמונה עשרה, ובברכת המזון ב'הרחמן'.

ולדעת **הפאת השולחן** (סימן ג סעיף טו) **והגרי"מ טוקצ'ניסקי זצ"ל** (לוח ארץ ישראל, ספר ארץ ישראל עמוד מז), **והגר"צ אבא שאול זצ"ל** (שו"ת אור לציון חלק ד פרק נה סעיף ו), **והגר"ש דבילצקי זצ"ל** (עיסורי מרדכי על פורים פרק מח הערה ג), היה ראוי לומר על הניסים ב"ט"ו כמנהג הקדום, אולם המנהג כיום לא לומר 'על הניסים' ב"ט"ו. וכן הביא **הארץ חיים** (על או"ח סימן תרצג) את מנהג **האריז"ל** שלא לומר על הניסים ב"ט"ו, והוסיף שביטול אמירת על הניסים על פי **האריז"ל**. ועיין **בנימוקי או"ח** (סימן תרצג) שצידד לחדש שהאריז"ל נהג כן דווקא בחזרת הש"ץ כשהתפלל לשנה התיבה, כי לא רצה לעשות נגד המנהג, אבל בתפילת לחש היה אומר על הנסים בתפילתו. והסיק **בשו"ת מנחת יצחק** (חלק י סימן נד) שלכתחילה לא יזכיר על הנסים ב"ט"ו, ואם אמר בדיעבד אינו הפסק.

סיכום הגיליון

דינים העולים

- א. **זמני המגילה:** עיירות שאינן מוקפת חומה קוראים את המגילה ב"ד. עיר שהיא מוקפת חומה מימות יהושע בן נון קוראים מגילה בט"ו. עיר שהיא ספק אם מוקפת חומה מימות יהושע האמוראים היו קוראים ב"ד ובט"ו.
- ב. **סוגי המספוק:** ספק במציאות כמו בטבריה. ספק בקבלה כמו בהוצל. ספק אם העיר עומדת במקומה העתיק כמו לוד ועכו. ספק חסרון ידיעה.
- ג. **קריאת המגילה:** ארבע דעות מצינו בראשונים דין קריאת המגילה וברכתה בעיירות המסופקות. רוב הראשונים וכן נפסק להלכה ברמב"ם ובשו"ע, שקוראים בשני הימים ומברכים רק ב"ד. שיטת הגאונים שקוראים ומברכים רק ב"ד. שיטת רבי יחיאל בן הרא"ש שקוראים בשני הימים בלי ברכה. שיטת הרא"ש שקוראים בשני הימים בברכה.
- ד. **ספור לספק:** נחלקו הפוסקים האם כפריים הסמוכים לעיר המסופקת קוראים בט"ו או רק ב"ד.
- ה. **שאל מצוות היום:** ביום י"ד שנוהג כל מצוות היום, ביום ט"ו חלק הדינים ונחלק לשלשה סיווגים, יש שמחה ומתנות לאביונים. אין איסור עשיית מלאכה ואין אומרים ואתה קדוש בלי ל"ט. ונחלקו הפוסקים האם נוהג בט"ו סידות פורים ומשלוח מנות וקריאת המגילה ואמירת על הניסים.

מתנות לאביונים והאביון לא אכל אותם ב"ד קיים ממה נפשך מתנות לאביונים. אבל כשאכלו העני ב"ד ואין לו במה לשמוח בט"ו צ"ע.

וכן לדעת **האריז"ל** (שער הכוונות דרושי הפורים דרוש א דף קנח). **והובא איש חי** (פרשת תצוה), הובא **בכף החיים** (סימן תרפח ס"ק כג, סימן תרצה ס"ק נד), וכן כתב **בלוח ארץ ישראל**, ובשו"ת **הר צבי** (סימן קכח אות כז), ובשו"ת **יביע אומר** (חלק ה סימן ט), ובשו"ת **אור לציון** (חלק ד פרק נה אות ו), צריך לקיים בעיר הספקות גם ביום ט"ו סעודה ומשלוח מנות ומתנות לאביונים, אחד אנשים ואחד נשים. והוסיף הכף החיים שאין מרבים בהם כמו ב"ד. וכן העיד **בבגדי ישע** (סימן תרפח ס"ק ד) שמנהג העיר פרא לעשות מספק ב' ימים, י"ד קורין בפרהסיא וברבים. וביום ט"ו כל גדולי ישראל נוהגין בביתם בקריאת מגילה, משלוח מנות, משתה ושמחה ויו"ט.

וכתב **הגה"מ ממונקאטש זצ"ל** (נמוקי או"ח סימן תרצה ס"ק ז) בעיר הספקות בט"ו, רשאי לתת משלוח מנות בלי שליח, וכשיושבים בסעודה יחד מקיים משלוח מנות בכך שאחד מגיש לחבירו דבר מאכל וכסו י"ו. ורבי חיים ויטאל לגודל חסידותו נהג להרבות במשלוח מנות ומתנות לאביונים גם בט"ו כדי שיהיה ניכר לכבוד היום, אבל מדינא אין צריך.

מנהגים בקריאת התורה: **בגית ורדים** (או"ח כלל א סימן מט) בשם **התקון ישכר** (עמוד נט עמוד ב) בשם **הבית יוסף**, וכן **בכף החיים** (סימן תרפח ס"ק כה) יש מנהגים חלוקים האם קוראים בתורה קריאת ויבא עמלק גם ביום ט"ו, או רק ב"ד, ומסיים הכף החיים בשם **שלחן גבוה** (סימן תרצג סעיף ה) שאין לערער על שום מנהג.

אין קריאת התורה: ולדעת **הפתחי תשובה** (סימן תרפח סעיף ד), בשם **הכתנות יוסף** (סימן לא), **הפאת השולחן** (הלכות ארץ ישראל סימן ג טו) **וארץ חיים** (על או"ח סימן תרצג), **והגר"ש איועריב זצ"ל** (יד בקריאת התורה סימן פז ס"ק ו, שלמי מועד עמוד רעח) **והגר"ש אלישיב זצ"ל** (פסקי שמועות פורים עמוד סב, מועדים להלכתם עמוד תיא הערה ל), **והגר"מ טוקצ'ניסקי זצ"ל** (ארץ ישראל עמוד מז, לוח ארץ ישראל) המנהג כיום שקריאת התורה של פורים הוא רק ב"ד ולא בט"ו.

ואתה קדוש: לענין אמירת 'אתה קדוש' מבואר ב**פתחי תשובה** (סימן תרפח סעיף ד), בשם **הכתנות יוסף** (סימן לא), **ובכף החיים** שלא לומר בלי ל"ט.

איסור עשיית מלאכה: לדעת **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (אגרת הפורים פרק ז הערה ה), איסור מלאכה הוא רק ב"ד ולא בט"ו. ועיין **מלאכה ב** (סימן תרצו ס"ק ז) שיש נוהגים באיסור עשיית מלאכה בשני הימים אף בעיר שהיא ודאי פרוזה, ותלוי במקומות האם זה בגדר מנהג שצריך לקיימו.

5. אמירת על הניסים מספק

אומרים: לדעת **המור וקציעה** (סימן תרצג) בדעת **המהרש"ל**, **והתקון ישכר** (דף נט עמוד ב), הובא **בכנסת הגדולה** (סימן תרצג בהגות בית יוסף), וכן דעת **הפרי מגדים** (אשל אברהם סימן תרפח אות ח, ומשבצות זהב סימן תרצג ס"ק א) הובא **בפתחי תשובה** (סימן תרפח סעיף ד), **ובמשנ"ב** (סימן תרפח ס"ק יז) כריכם המסופקים אומרים על הניסים בשני הימים. ובאר **המשנ"ב** (סימן תרצג ס"ק ו) שלא נחשב הפסק בתפילה, כאשר אומרים אותו מספק.

וכן כתב **בשו"ת הר צבי** (או"ח חלק ב סימן קכח אות כז, מקרא קודש סימן נה אות כז) שהמנהג בטבריה לומר על הניסים בשני הימים, וכן נקט **בחזון עובדיה** (פורים עמוד קיד), לומר על הניסים בשני הימים, כפי שהשיב פון הבית יוסף כמומו בתקון ישכר הנ"ל. **והכלכות חנה** (פורים שם) **ובשערי זבולון** (על פורים שער א סוף פרק יא) הסיקו לומר

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: מה הגדר של ספק מוקף חומה מימות יהושע בן נון?

האם כל חסרון ידיעה נחשב ספק, או דווקא ספק ברור, ובאיזה מקומות בארץ ישראל צריך לחוש שמא היה מוקף חומה?

מקורות: גמ' (מגילה דף ה:); שו"ע (סימן תרפ"ח סעיף ד); **שערי תשובה** (ס"ק ג); כף החיים (ס"ק יז); משנ"ב (ס"ק ט); **הליכות שלמה** (פרק כ סעיף יא); **קובץ תשובות** (חלק א סימן סח סט); **כפתור ופרח** (פרק ח); **דברי יוסף** (תשובה ב); **פאת השולחן** (דיני ארץ ישראל פרק ג סעיף טו); **הג"ר עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל** (שו"ת רבי עקיבא יוסף חלק ב סימן תמח); **הג"ר יחיאל מיכל טוקצ'ניסקי זצ"ל** (ארץ ישראל סימן ה, לוח ארץ ישראל חודש אדר); **הג"ר אליהו אשר זלזניק שליט"א** (לוח הלכות והמנהגים 'פורים דמוקפין'); **פסקי תשובות** (ס"ק ז); **ביאורים ומוספים** (דרשו סימן תרפ"ח סעיף ד הערה 14).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4
2. בעמדות 'דדים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 343 בסך 100 שקל מזומן

התלמיד כמדוד קוט גיליון תלמוד תורה בעלזא ירושלים

המדור הוקדש לע"נ הר"ר חיים בן יעקב שונברג ז"ל
נלב"כ כ"ד שבט תשס"ז ת.נ.צ.ב.ה.

התמונות מתוך ספר 'אלא ד' אמות של הלכה' (עמוד רלו) מנהג מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א כשיטת מרן החזו"א זיע"א להחמיר לנהוג דיני פורים בשושים פורים בבני ברק

קריאת המגילה בשושים פורים בבית הכנסת 'לדרמן' ברוב עם

סעיף י"ח

סעודת שושן פורים עם עשרה מבני המשפחה

סעיף כ"ב

עדכוני הלכה

עדכון מחברת B&D

גיליון הקודם (343) הובא מה שכתב בספר **וזאת הברכה** (עמוד 288), שדרך הכנת הגרונלה במפעל B&D הוא על ידי ביטול הגרעינים לפני הקליה בתנור, ולכן ברכתו 'מזונות' ולעיל המחיה'.
בבירור רבני 'הילכתא' (חודש אדר א' תשפ"ב) עם הנהלת המפעל ועם המשגיח מטעם **בד"ץ העדה החרדית** שנמצא כל יום במפעל B&D, התברר ללא כל ספק, שהנ"ל אולי היה נכון בשעתו, אבל המציאות כיום שהגרעינים במפעל לא עוברים ביטול לפני הקליה, (רק בקיטור שאינו מכשירו לאכילה כי אם לסילוק המריירות), ולכן ברכת הגרונלה 'האדמה' ולא 'מזונות' (למעט השיטות שהקליה באדים דינו כביטול), וכפי שמופיע **במדרי הכשרות** (פסח תשפ"א עמוד 75) שכל סוגי הגרונלה בהשגחת הבד"ץ ברכתם 'האדמה'.

נושא הגיליון הבא:

'גדר עיר מסופקת'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכת מזל טוב

להג"ר משה יחיאל הרסקין שליט"א

לרגל הוצאת הספר הנפלא "לענין הלכה - שביעית"
יהי רצון שיזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בירורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל: בית הוראה מערכת הגיליון

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...